

ROVANIEMI

Sierilän voimalaitoksen vaikutusalueen
arkeologinen inventointi

Sirkka-Liisa Seppälä 1998

MUSEOVIRASTO

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	2
ALUE	3
TULOKSET	3
KOhteet	5
KOHDEHAKEMISTO	6
NEGATIIVILUETTELO	7
KOHDEKUVAUKSET	8
YLEISKARTTA 1:20 000	31
KOHDEKARTAT 1:5 000 - 1:200	32
KUVATAULUT	41

Kansikuva ROI 680 Purnu. Pyyntikuoppa törmän reunassa. Museoviraston arkeologian osaston arkisto.

TIIVISTELMÄ

Rovaniemi - Sierilän voimalaitoksen vaikutusalueen inventointi 1998

Kemijokivarressa Rovaniemen maalaiskunnan alueella 14. - 25.9.1998 tehty inventointi liittyi Kemijoki Oy:n suunnittelemaan Sierilän voimalaitoshankkeeseen. Rakentaminen ja suunniteltu vedenpinnan nosto vaikuttavat ranta-alueeseen noin 30 kilometrin matkalla 3-8 metriä. Museoviraston suorittama arkeologinen inventointi oli myös osa Sierilän voimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmää (YVA).

Voimalaitoksen vaikutuspiiristä ja sen välittömästä lähiympäristöstä Oikaraisen ja Vantauskosken välisestä jokilaaksosta tunnetaan inventoinnin jälkeen 19 kohdetta. Niistä 16 sijoittuu joen pohjoisrannalle, erityisesti Viirinkylän ympäristöön. Etelärannan kohteet sijoittuvat Kampsä- ja Kuohunkijoen väliselle alueelle. Alimmat sijaitsevat nykyisessä vesirajassa 80 m:n korkeuskäyrän tuntumassa, ylimmät 100 metrin käyrällä noin 300 metriä rannasta.

Kohteista kiinteitä muinaisjäännöksiä on seitsemän: neljä kivikautista asuinpaikkaa, kolme historiallisen ajan asuinpaikkaa (lappalaisasuinpaikkaa/tupasijaa) ja yksi ajoittamaton kuoppakohde. Yksittäisten esineiden löytöpaikkoja on kymmenen, kaikki kivikautisia. Yksi kohde on luonteeltaan epämääräinen ja yksi ilmeinen luonnonmuodostuma. Kaikki kivikautiset kohteet sijoittuvat Kemijoen pohjoisrannalle ja kaikki historialliset kohteet etelärannalle.

Inventoinnin perusteella voimalaitoksen vaikutuspiiriin kuuluvia, vedenpinnan noston uhkaamia, mahdollisia jatkotutkimuksia edellyttäviä kiinteitä muinaisjäännöksiä on kaksi: ROVANIEMI 61 Ollonen, mahdollinen kodansija ja ROVANIEMI 103 Suvanto, kivikautinen asuinpaikka.

JOHDANTO

Inventointi liittyi Kemijoki Oy:n suunnitelmiin rakentaa Kemijokeen Rovaniemen maalaiskunnan alueelle Sierilän voimalaitos. Oikaraisen Sieriniemen kohdalle suunniteltu laitos sijaitsee Rovaniemen keskustasta noin 17 kilometriä itäkaakkoon. Voimalaitoksen avulla on tarkoitus säädellä veden virtausta Vanttauksen ja Valajaskosken välillä. Rakentaminen ja suunniteltu vedenpinnan nosto vaikuttavat joen ranta-alueeseen noin 30 kilometrin matkalla. Suunniteltu nousu - yläveden korkeus 83 m mpy - vaikuttaa välittömästi padon yläpuolella noin 8 metriä, keskivaiheilla Tikkasenkarin kohdalla noin 5 metriä ja ylempänä Vanttauskosken voimalaitoksen luona noin 3 metriä. Museoviraston suorittama, muinaismuistolakiin (63/295/§15) perustuva arkeologinen inventointi oli myös osa Sierilän voimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa (YVA). Syksyn 1998 kenttätö muodosti itsenäisen jatkon 1997 aloitetuille tutkimuksille (Kankaanpää), joissa keskityttiin koekavauksiin ja muutamiin tarkastuksiin.

Inventoinnin kenttätöet tehtiin 14.9. - 25.9.1998 vaihtelevassa säässä. Kahden viikon jälkityöt tehtiin lokakuussa 1998. Inventointiin oli varattu noin 32 000 mk:n määräraha. Kentällä oli 18.9.98 mukana maakunnallinen arkeologi Hannu Kotivuori Lapin maakuntamuseosta. Kotivuori osallistui monin tavoin myös inventoinnin muihin vaiheisiin lainaamalla omia inventointejaan 1987-1998 koskevat kenttämuistiinpanot sekä maastossa tarvittavat työvälineet. Kemijoki Oy:n puolelta yhteyshenkilönä toiminut maanmittausteknikko Jouko Kenttälä järjesti tarvittavan karttamateriaalin ja laati raportin karttapohjat. Myös maastossa tapaamani monet asukkaat ja maanomistajat suhtautuivat inventointiin myönteisesti. Kiitän kaikkia sujuvasta yhteistyöstä.

Inventoinnissa käytiin läpi kaikki Vanttauskosken ja Sieriniemen välisestä 30 kilometrin pituisesta jokilaaksosta tunnetut arkeologiset kohteet ja valikoiden voimalaitoksen vaikutuspiiriin kuuluvia alueita tavoitteena löytää uusia kohteita. Raportti on arkeologiseen kokonaiskuvaan tähtäävä perusselvitys voimalaitoksen vaikutusalueen ja siihen välittömästi liittyvän ympäristön muinaisjäännöksistä ja löytöpaikoista. Lähes kaikki tunnetut kohteet sijoittuvat kummallakin puolella jokea rannan ja maantien väliselle vyöhykkeelle.

Inventointi perustui silmämääräisiin havaintoihin, joita tehtiin maan pinnalle erottuvia merkkejä, maaleikkauksia, tuulenkaatoja ja kuluneita kohtia tarkkailemalla. Varsinaisia koekuoppia ei kaivettu, mutta joissakin paikoissa havaintoja täydennettiin koepistoin. Uusia kohteita etsittiin lähinnä topografisten seikkojen ja aiempien tietojen perusteella. Inventoinnissa käytettiin Kemijoki Oy:stä saatuja karttoja (1:5000, 1:10 000 ja 1:20 000) ja maanomistajatietoja. Tarkastetut alueet on merkitty yleiskartalle. Kohteet on esitetty sekä 1:20 000 -mittakaavaisella peruskarttapohjaisella yleiskartalla että suurimittakaavaisina kohdekarttoina. Lähes kaikki kohteet valokuvattiin ja negatiivit on arkistoitu raportin ohella arkeologian osaston arkistoon (neg.111134-111151).

ALUE

Tutkimusalueella Oikaraisen ja Vanttauskosken välillä Kemijoki virtaa kallioperän syvässä ruhjelaaksossa. Kallioperän kivilajit ovat pääosin liuskeita ja kiillegneissejä. Irto- ja maalajit ovat suureksi osaksi mannerjäätikön laakson täyteeksi kasaamaa hiekkaa ja soraa. Niitä esiintyy myös luode-kaakko -suuntaisina jäätikköjokikerrostumina, harjuina. Merkittäviä harjuselänteitä jokilaaksossa ovat Tennilän eteläpuoliset harjanteet, Kosken-

saari Viirinkylän länsipäässä sekä Syvänojankangas Kemijoen etelärannalla. Hiekkamuodostumia on syntynyt myös jääkautta myöhemmän jokisedimentaation seurauksena. (*Sierilän voimalaitos. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma 1997:12.*)

Kasvillisuudeltaan alue kuuluu Pohjanmaan-Kainuun metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen. Metsät ovat mäntyvaltaisia kuivahkoja, kuivia tai karukkokankaita. Alavilla alueilla ja jokirannan tuntumassa esiintyy joitakin tuoreita kankaita, lehtomaisia metsiä ja lehtoja. Soita on vähän ne ovat yleensä karuja tai keskiravinteisia nevoja, rämeitä tai korpia. Arvokkaiksi elinympäristöiksi alueella on arvioitu vanhojen jokiuomien muotoilemat painanteet, tulvalehdot ja -saaret, koskenrantakivikot, ja jokivarsilaitumet. Kulttuurilajistoa ei ole tavattu kovin runsaasti. Lapinsaari on nimetty maakunnallisesti arvokkaaksi ja Viirin niitty paikallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi. (*Sierilän voimalaitos. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma 1997:12, 16.*)

Kemijokivarren esihistorialliseen asutukseen on vaikuttanut myös rannansiirtyminen. Inventointialueen korkeimmat kohdat (90-100 m mpy) noudattelevat Ancyclusjärven rantaviivaa 8000 vuotta sitten. Noin 7000 vuotta sitten muodostunut Litorinameri (90-82 m mpy) on ulottunut Vanttauskoskelle asti. Mesoliittisen eli esikeraamisen ajan (6500-4200 eKr.) asutus liittyy näihin muinaisen merenlahden rantoihin. Padotuskorkeus (83 m mpy) puolestaan vastaa neoliittisen ajan alun - Pohjois-Suomen vanhimman keramiikan, SÄR 1 -keramiikan - aikaista rantaa 4200-3500 eKr. Nykyinen joen pinnankorkeus on Oikairaisen kohdalla 75.4 m mpy. (Ks. *Rovaniemen historia vuoteen 1721*. Jyväskylä 1996.)

TULOKSET

Ennen inventointia alueelta oli tiedossa 17 arkeologista kohdetta (vrt. Kankaanpään 1997 mainitsema kymmenen). Inventoinnissa todettiin kaksi uutta kohdetta eli niiden kokonaisuus on nyt 19. Kohteista peräti 16 sijoittuu joen pohjoisrannalle, keskittyen erityisesti Viirinkylän ympäristöön. Etelärannan kohteet sijoittuvat Kampsa- ja Kuohunkijoen väliselle alueelle. Alimmat kohteet sijaitsevat aivan nykyisessä vesirajassa 80 m:n korkeuskäyrän tuntumassa, ylimmät 100 metrin käyrällä noin 300 metrin päässä rannasta.

Muinaisjäännöstyyppittäin kohteet jakautuvat kiinteisiin muinaisjäännöksiin - tässä tapauksessa asuinpaikkoihin (7) ja kuoppiin (1) sekä yksittäisten esineiden löytöpaikkoihin (9). Yksi kohde on luonteeltaan epämääräinen ja yksi kohde on ilmeinen luonnonmuodostuma. Kohteista 13 ajoittuu esihistorialliselle ajalle - kaikki kivikaudelle, 3 historialliselle ajalle ja 3 jää toistaiseksi tarkemmin ajoittamattomaksi. Jaottelut yhdistäen voidaan todeta, että alueelta tunnetaan 4 kivikautista asuinpaikkaa, 9 kivikautista löytöpaikkaa, 3 historiallista asuinpaikkaa (tupasijaa), 1 ajoittamaton kuoppakohde ja kaksi muuta kohdetta. Useampia alakohteita sisältäviä kohteita on kolme, mutta ne on ilmoitettu tässä pääryhmän mukaan. Tarkemmat tiedot selviävät kohdeluettelosta ja yksittäisistä kohdekuvauksista.

Kohteille on annettu Museoviraston käyttämä rauhoitusluokkaehdotus (1-3) niiden luonteen ja säilyneisyyden perusteella. Luokassa 1 olevat kohteet ovat niin merkittäviä, että niiden säilyminen on turvattu kaikissa olosuhteissa. Luokan 2 kohteiden arvon selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia. Tässä tapauksessa luokkaan 2 on poikkeuksellisesti sijoitettu Rovaniemen arkeologisten kohteiden luettelon tapaa noudattaen kiinte-

den muinaisjäännösten lisäksi myös esinelöytöpaikkoja. Luokkaan 3 sijoitetaan tuhoutuneet tai epämääräiset kohteet, jotka eivät enää ole rauhoitettuja. Lopullisesta luokituksesta ja sen edellyttämistä toimenpiteistä päättää Museovirasto.

Kiinnostavaa kyllä, kaikki kivistä kohteet sijoittuvat Kemijoen pohjoisrannalle ja kaikki historialliset kohteet etelärannalle. Ilmiö saattaa johtua tutkimuksen painottumisesta tai myöhemmän asutuksen ja maankäytön vaikutuksesta, mutta voi myös kuvastaa todellista asutushistoriallista kehitystä alueella. Joka tapauksessa inventoitu alue näyttää esikeraamisella (6500 - 4200 eKr.) ja varhaiskampakeraamisella ajalla (4200 - 3500 eKr.) liittyneen Jokkavaaran seudun asutukseen, arkeologisten löytöjen perusteella tosin huomattavasti harvempana. Joen etelärannan historiallisen ajan jäännökset viittaavat puolestaan historiallisista lähteistä tunnettuun Kampsajokisuun asutukseen, joka on mainittu jo 1600-luvulla ja johon on arveltu paikannimien perusteella liittyneen myös lappalaisperäistä väestöä. (Ks. esim. *Rovaniemen historia vuoteen 1721*. Jyväskylä 1996.)

Inventoinnin perusteella voimalaitoksen vaikutuspiiriin kuuluvia, vedenpinnan noston uhkaamia, mahdollisia jatkotutkimuksia edellyttäviä kiinteitä muinaisjäännöksiä on kaksi:

nro	nimi	x	y	z	ajointus	tyyppi
61	Ollonen	736891	346836	85-87	kivikautinen	asuinpaikka
103	Suvanto	737026	345964	82	kivikautinen	asuinpaikka
103	Suvanto	737026	345982	82	ajoitamaton	asuinpaikka/kodansija

Seuraavat kohteet kuuluvat voimalaitoksen vaikutuspiiriin, mutta niiden yhteydestä ei ole todettu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. a) sijainnin perusteella hajalöytö b) tarkkaa sijaintia ei tunneta c) muu havainto:

nro	nimi	x	y	z	ajointus	tyyppi	peruste
11	Alakörkkö	736977	346063	80	kivikautinen	löytöpaikka	a/b
101	Kumpukörkkö	737018	346005	78	ajoitamaton	muu havainto	b/c
102	Kumpukörkkö	736986	346022	79	ajoitamaton	muu havainto	c
317	Viirinkylä	736610	348176	79	kivikautinen	löytöpaikka	a
476	Lapinsaari	736910	346348	81	kivikautinen?	löytöpaikka?	a/b
633	Niemelä	736696	346696	82.5-85	kivikautinen	löytöpaikka	a

Jatkotutkimuksia ja mahdollista rakentamista ajatellen on vielä syytä ottaa esiin eräitä tärkeitä seikkoja. Ensinnäkin, voimalaitoksen rakentamiseen liittyvä, suunnittelun edessä tarkentuva muu maankäyttö (tiet, padot, läjitysalueet jne.) saattaa vielä edellyttää kenttätutkimuksia. Lisäksi rakentamisella saattaa olla myös arkeologisesti merkittäviä seurauksia. Esimerkkinä voidaan mainita rantojen kuluminen. Vyörymisen kannalta herkimiksi alueiksi on arvioitu Sieriniemen, Tervakarän, Tikkasenkarän ja Viirinkylän rannat (*Sierilän voimalaitos. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma 1997:21*). Kolmen viimeisen lähistöltä tunnetaan myös arkeologisia kohteita, mikä tulisi ottaa huomioon niin suunnittelu-, rakentamis-, kuin seurantavaiheessakin.

Helsingissä 23.10.1998

Sirkka-Liisa Seppälä, FM

KOhteet

Kohdenumerointi viittaa Museoviraston ja Lapin maakuntamuseon ylläpitämään Rovaniemen kaupungin ja maalaiskunnan arkeologisten kohteiden luetteloon. Kohteissa 103, 418, 679 ja 680 on useampia alakohteita.

Kiinteät muinaisjännökset

nro	nimi	pk	x	y	z	ajoitus	tyyppi	lk	sijainti
61	Ollonen	3613 03	736891	346836	87	kivikautinen	asuinpaikka	2	keski
103	Suvanto	3612 10	737026	345964	82	kivikautinen	asuinpaikka	2	keski
103	Suvanto	3612 10	737026	345982	82	ajoittamaton	asuinpaikka	2	tarkka
343	Lehtomäki	3613 09	736625	348182	100	kivikautinen	asuinpaikka	1	keski
418	Ylikörkkö	3613 03	736869	346301	86	historiallinen	asuinpaikka	2	talo tms.
418	Ylikörkkö	3613 03	736847	346327	85	historiallinen	asuinpaikka	2	keski
625	Lehtola	3613 03	736788	346557	87	historiallinen	asuinpaikka	2	tarkka
679	Huhtapallari	3613 03	736803	346503	88	ajoittamaton	asuinpaikka	1	tarkka
679	Huhtapallari	3613 03	736801	346508	88	ajoittamaton	kuoppa	1	tarkka
680	Purnu 1	3613 03	736780	346600	91	ajoittamaton	kuoppa	1	tarkka
680	Purnu 2	3613 03	736783	346590	92	ajoittamaton	kuoppa	1	tarkka
680	Purnu 3	3613 03	736780	346591	91	ajoittamaton	kuoppa	1	tarkka
680	Purnu 4	3613 03	736780	346590	91	ajoittamaton	kuoppa	1	tarkka
680	Purnu 5	3613 03	736780	346585	90	ajoittamaton	kuoppa	1	tarkka

Löytöpaikat

nro	nimi	pk	x	y	z	ajoitus	tyyppi	lk	sijainti
10	Yliviiri	3613 09	736626	348035	93	kivikautinen	löytöpaikka	2	talo tms.
11	Alakörkkö	3613 03	736977	346063	80	kivikautinen	löytöpaikka	3	talo tms.
317	Viirinkylä	3613 09	736610	348176	79	kivikautinen	löytöpaikka	2	talo tms.
451	Salo	3613 09	736638	348071	95	kivikautinen	löytöpaikka	2	tarkka
476	Lapinsaari	3613 03	736910	346348	81	kivikautinen	löytöpaikka	2	keski
563	Viirinkylä 1	3613 06	736676	347840	105	kivikautinen	löytöpaikka	3	tarkka
564	Viirinkylä 2	3613 06	736678	347826	105	kivikautinen	löytöpaikka	2	tarkka
614	Vuopala	3613 09	736604	348282	100	kivikautinen	löytöpaikka	2	tarkka
633	Niemelä	3613 06	736696	346696	85	kivikautinen	löytöpaikka	2	talo tms.

Muut kohteet

nro	nimi	pk	x	y	z	ajoitus	tyyppi	lk	sijainti
101	Kumpukörkkö	3614 01	737018	346025	78	ajoittamaton	muu havainto	2	keski
102	Kumpukörkkö	3613 03	736986	346022	79	ajoittamaton	muu havainto	3	keski

KOHDEHAKEMISTO

nro	nimi	pk	x	y	z	ajoitus	tyyppi	lk	sivu
10	Yliviiri	3613 09	736626	348035	93	kivikautinen	löytöpaikka	2	8
11	Alakörkkö	3613 03	736977	346063	80	kivikautinen	löytöpaikka	3	9
61	Ollonen	3613 03	736891	346836	87	kivikautinen	asuinpaikka	2	10
101	Kumpukörkkö	3614 01	737018	346025	78	ajoittamaton	muu havainto	2	11
102	Kumpukörkkö	3613 03	736986	346022	79	ajoittamaton	muu havainto	3	12
103	Suvanto	3612 10	737026	345964	82	kivikautinen	asuinpaikka	2	13
103	Suvanto	3612 10	737026	345982	82	ajoittamaton	asuinpaikka	2	13
317	Viirinkylä	3613 09	736610	348176	79	kivikautinen	löytöpaikka	2	15
343	Lehtomäki	3613 09	736625	348182	100	kivikautinen	asuinpaikka	1	16
418	Ylikörkkö	3613 03	736869	346301	86	historiallinen	asuinpaikka	2	17
418	Ylikörkkö	3613 03	736847	346325	85	historiallinen	asuinpaikka	2	17
451	Salo	3613 09	736638	348071	95	kivikautinen	löytöpaikka	2	19
476	Lapinsaari	3613 03	736910	346348	81	kivikautinen	löytöpaikka	2	20
563	Viirinkylä 1	3613 06	736676	347840	105	kivikautinen	löytöpaikka	3	21
564	Viirinkylä 2	3613 06	736678	347826	105	kivikautinen	löytöpaikka	2	22
565	Viirinkylä 3	3613 06	736658	347826	90	kivikautinen	asuinpaikka	2	23
614	Vuopala	3613 09	736604	348282	100	kivikautinen	löytöpaikka	2	24
625	Lehtola	3613 03	736788	346557	87	historiallinen	asuinpaikka	2	25
633	Niemelä	3613 06	736696	346696	85	kivikautinen	löytöpaikka	2	26
679	Huhtapallari	3613 03	736803	346503	88	ajoittamaton	asuinpaikka	1	27
679	Huhtapallari	3613 03	736801	346508	88	ajoittamaton	kuoppa	1	27
680	Purnu 1	3613 03	736780	346600	91	ajoittamaton	kuoppa	1	29
680	Purnu 2	3613 03	736783	346590	92	ajoittamaton	kuoppa	1	29
680	Purnu 3	3613 03	736780	346591	91	ajoittamaton	kuoppa	1	29
680	Purnu 4	3613 03	736780	346590	91	ajoittamaton	kuoppa	1	29
680	Purnu 5	3613 03	736780	346585	90	ajoittamaton	kuoppa	1	29

NEGATIIVILUETTELO

nro	selitys
111134	ROI 101 Kumpukörkkö. Mahdollisten verkonjäännösten löytöpaikka vasemmalla metsikössä. Taustalla Karvon tila. Lounaasta.
111135	ROI 103 Suvanto. Mahdollinen kodanpohjapainanne. Lännestä.
111136	ROI 11 Alakörkkö. Oletettu löytöpaikka ja Alakörkön vanhan päärakennuksen kohta alhaalla metsäsaarekkeen nurkassa. Koillisesta.
111137	ROI 476 Lapinsaari. Etualalla oletettu löytöpaikka, taustalla varsinainen Lapinsaari. Pohjoiskoillisesta.
111138	ROI 61 Ollonen. Asuinpaikkaa pellossa. Länsilounaasta.
111139	ROI 625 Lehtola. Tupasijan jäännökset mökin alla Hannu Kotivuoren osoittamalla kohdalla. Kaakosta.
111140	ROI 679 Huhtapallari. Kuoppa törmän reunassa tupasijasta itäkaakkoon. Etelästä.
111141	ROI 679 Huhtapallari. Tupasija. Hannu Kotivuori liesikiveyksen takana. Etelästä.
111142	ROI 633 Niemelä. Mökki ja perunapello töyräällä. Pohjoisesta.
111143	ROI 565 Viirinkylä 3. Asuinpaikka vesaikon keskellä. Itäkoillisesta.
111144	ROI 563 Viirinkylä 1, löytöpaikka pellon kulmassa ja ROI 564 Viirinkylä 2, löytöpaikka takana metsässä. Idästä.
111145	ROI 317 Viirinkylä. Löytöpaikka mökin takana olevan saunan kohdalla. Vasemmalla entinen osuuskauppa. Luoteesta.
111146	ROI 343 Lehtomäki. Asuinpaikka harjanteen laella. Lehtomäen tila oikealla. Etelälounaasta.
111147	ROI 614 Vuopala. Löytöpaikka pellossa kuvan oikeassa reunassa, rakennuksen nurkalta 20 m kaakkoon. Lounaasta.
111148	ROI 451 Salo. Löytöpaikka Viljo (löytäjän) ja Maire Salon osoittamalla kohdalla. Etelälounaasta.
111149	ROI 10 Yliviiri. Löytöpaikka vasemmalla sähkölinjan ja tietä kävelevän emäntä Helli Mustolan kohdalla. Lännestä.
111150	ROI 680 Purnu. Kuoppa 2 törmän reunassa. Lännestä.
111151	ROI 418 Ylikörkkö. Väinö Ylikörkön osoittama asuinpaikan alue. Taustalla Ylitalon rakennukset. Itäkaakosta.

ROVANIEMI	10	Yliviiri
-----------	----	----------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	löytöpaikka
Rauhoitusluokka:	2
Ajoitus:	kivikautinen?
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3613 09 VANTTAUSKOSKI
Koordinaatit:	x = 7366 25 y = 3480 36 z = 93
Koordinaattiselite:	Erä-Eskon 1954 kartan ja maanomistajan 1998 arvion mukaan

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila:	2:139 Yliviiri
Omistaja:	Helli Mustola
Osoite:	97620 VIIRI

ARKISTOTIEDOT

Appelgren 1879 (1881:15. SMYA 5)	inv	KM 1969:45, reikäkivi
Erä-Esko 1954	inv.	-
Kotivuori 1987 - 1989	inv. (ei tark.)	-
Kankaanpää 1997	inv. (ei tark.)	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	21.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 38
Negatiivit:	111149

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Yliviirin tila sijaitsee Viirinkylässä Kemijoen pohjoisrannalla, 39 kilometriä Rovaniemen kirkosta itä-kaakkoon. Paikka on avointa, loivasti kaakkoon viettävää kumpuilevaa hiekkarinnettä, jossa erottuu muinaisia rantamuodostumia. Jyrkät törmät 100 - 110 m ja 85 - 90 m korkeuskäyrillä. Vanhaa, taloryhmien sekä niitä ympäröivien viljelymaiden ja niittyjen kuvioimaa kylämaisemaa. HUOM. Kohteen koordinaatit poikkeavat Kotivuoren ja Kankaanpään tiedoista (= Yliviirin nyk. päärakennus). Koordinaatit mitattu Erä-Eskon kartasta, josta Kotivuorella kopio (liite 190).

Kohteen kuvaus:

Appelgren on toimittanut kokoelmiin Yli-Viirin talosta saadun reikäkiven (KM 1969:45). Erä-Esko on paikantanut (kartta) löytöpaikan 80 m päärakennuksesta koilliseen. Maanomistaja Helli Mustola muisteli isänsä (s.1897) kertoneen ko. paikalta löytyneen kiviesineen. Arvioitu löytöpaikka sijaitsee vanhan törmän (n. 93 m) kohdalla, joka on nykyisin nurmea. Paikalla ei todettu mitään merkkiä muinaisjäänöksestä. Mustola kertoi löytäneensä päärakennuksen kaakkoispuolella sijaitsevan talousrakennuksen takaa perunamaasta sileän, teräväkulmaisen kiviesineen (kärjen?). Esine on tallessa talossa, mutta Mustola ei muistanut sen olinpaikkaa. Löytöpaikka sijaitsee lähellä joenrantaa, jyrkän törmän päällä (90 m) hiekkamaassa, joka on nykyisin kesantona.

ROVANIEMI	11	Alakörkkö (Körkkö 1)
------------------	-----------	-----------------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	löytöpaikka
Rauhoitusluokka:	3
Ajoitus:	kivikautinen
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA
Koordinaatit:	x = 7369 77 y = 3460 63 z = 80
Koordinaattiselite:	Erä-Esko 1954, ROI 10 Körkkö 1, kartan mukaan

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Rovaniemi
Tila:	28:33 Alakörkkö
Omistaja:	Nieminen Matti
Osoite:	Metsätie 3 71200 TUUSNIEMI
Tila:	28:43 Kurula
Tila:	28:44 Rinne
Omistaja:	Körkkö Esko ja Eila
Osoite:	A 725 Karvo PJ 97999 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

Appelgren 1879 (1881:15. SMYA 5)	inv.	KM 1969:46, kourutalilta
Erä-Esko 1954	inv.	-
Kotivuori 1987-1989	inv.	-
Kankaanpää 1997	inv. (ei tark.)	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	15.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 32
Negatiivit:	111136

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kōrkōssä Kemijoen pohjoisrannalla, 19.5 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on kumpuilevasti lounaaseen viettävää hiekkamaastoa, jossa erottuu vanhoja vesistöuomia, kuruja. Maisema on metsikköjen reunustamaa peltoa ja niittyä. Erä-Eskon 1954 karttamerkintä osuu maanomistaja Esko Kōrkōn mukaan entisen Alakōrkōn talon tienoille Alakōrkōn, Kurulan ja Rinteen tilojen rajalle.

Kohteen kuvaus:

Appelgrenin mukaan kourutalilta on kyntäessä ”löytty eräästä pellostä Ala Kōrkōn maalta” ja hän on sijoittanut löytöpaikan karttaan Kemijoen etelärannalle. Hän mainitsee samassa talossa olleen myös ” ” vaaja” (tuura), löytty joen törmän vierimällä” (Appelgren 1881:15 ja liitekartta). Erä-Esko on merkinnyt paikan joen pohjoisrannalle Alakōrkōn silloisen sijainnin perusteella. Hän ei löytänyt alueelta mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Inventoinnissa 1998 tarkastettiin Kurulan peltoja ja vastikään kuoritua pihamaata havaitsematta kuitenkaan mitään merkkiä muinaisjäännöksestä. Esko Kōrkō osoitti pellon kulmasta (kartta) tuhoutuneen lieden jäännökset, jonka palaneet kivet ja hiiltyneet puut oli kasattu pellon pientareelle. Havaintojen perusteella kyseessä on melko myöhäisen rakennelman rippeet.

ROVANIEMI	61	Ollonen (= Tikkasenkari a ja b)
------------------	-----------	--

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännystyyppi:	asuinpaikka		
Rauhoitusluokka:	2		
Ajoitus:	kivikautinen, Hel-4121, 5980 ± 90 BP		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA		
Koordinaatit:	x = 7368 91 (7368 86-96)	y = 3468 36 (3468 24-50)	z = 87 (84-90)
Koordinaattiselite:	keski- ja äärikoordinaatit		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Rovaniemi
Tila:	4:6 Ollonen
Omistaja:	Kaihua Eino
Osoite:	Tikkasenkariintie 98 97610 OIKARAINEN

ARKISTOTIEDOT

Appelgren 1879 (1881:30. SMYA 5)	inv.	ks. kohteen kuvaus*
Moilanen 1896	irtolöytö	KM 3266:15, tasatalta
Erä-Esko 1954	inv.	KM 13481:1-2, tuura, hiotun kiviesineen katkelma
Kotivuori 1987-1989	inv.	KM 24040:1-2, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta
Kankaanpää 1997	koekaiv.	KM 30438:1-98, mm. Sär1-keram., piitä jne.
-	irtolöytö	KM 30482, tuura

INVENTOINTI 1998

Aika:	17.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 35
Negatiivit:	111138

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Tikkasenkarin kohdalla Kemijoen pohjoisrannalla Ollosen talon pihapiirissä, 27 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on terassimaisesti kaakkoon viettävä kapea hiekkatasanne, jonka yläpuolella on jyrkkä rinne (92-100 m) ja alapuolella selvä rantatörmä (80-85 m).

Huom. Kotivuorella 1987 - 1989 on merkintä (liite 71, 186, muistiinpanot II:17) 50-luvulla Uiton kämpän rannasta, 400 m Ollosesta lounaaseen, löytyneestä tuuran katkelmasta (kateissa) sekä Ollosesta 600 m koilliseen löytäjällä olevasta kiviesineestä.

Kohteen kuvaus:

Pelloista ja pihamaasta on todettu tarkastuksissa ja koekaivauksessa kivikautiseen asuinpaikkaan liittyviä liesiä ja löytöjä. Koekaivauksessa 1997 tavatun Sär1-keramiikan perusteella paikalla on varhaiskampakeraamista asutusta. Asuinpaikka on osittain tuhoutunut maanmuokkauksessa ja rakentamisessa. Inventoinnissa 1998 tarkastettiin äskettäin ylös kynnetty, tuuran KM 30482 löytöpaikaksi ilmoitettu mansikkamaa. Kynnöksessä oli hiiltä ja tiilenkappaleita, muttei mitään muinaisjäännykseen viittaavaa. Tilan koillispuolella on todettu 1997 myös tervahauta. *Appelgrenin maininta (1881:30 ja kartta) Tikkasen mökin vierestä tavatuista palaneista kivistä ja hiilistä voi liittyä tähän paikkaan, vaikka se onkin kartassa Kemijoen etelärannalla.

ROVANIEMI	101	Kumpukörkkö (Körkkö 2)
------------------	------------	-------------------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	muu havainto/löytöpaikka		
Rauhoitusluokka:	2		
Ajoitus:	ajoittamaton		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3614 01 JYRHÄMÄJÄRVI		
Koordinaatit:	x = 7370 18	y = 3460 25	z = 79
Koordinaattiselite:	Erä-Eskon 1954 kartan mukaan (vrt. y-koord.)		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Rovaniemi
Tila:	28:42 Kumpukörkkö
Omistaja:	Karvo Matti ja Lea
Osoite:	Karvo PJ A-725 2 97999 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

Erä-Esko 1954	inv.	-
Kotivuori 1987-1989	inv.	-
Kankaanpää 1997	inv. (ei tark.)	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	15.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 32
Negatiivit:	111134

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kemijoen pohjoisrannalla, noin 19 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on vanhan jokiuoman notkelmaa, n. 200 m tilan rakennusryhmästä länteen. Metsittyneen uoman reunamat ovat enimmäkseen hiekkaa ja pohja kivikkoa.

Kohteen kuvaus:

Isäntä Teppo Karvo kertoi Erä-Eskon inventoinnin yhteydessä 1954 löytäneensä paikalta viemäriojaa kaivettaessa maan sisästä ”verkonjäännöksiä”. Inventoinnissa 1998 tarkkaa löytökohtaa ei voitu paikallistaa. Jäännökset ovat mahdollisesti peräisin rantaveteen jääneestä pyydyksestä. Isäntä Matti Karvo kertoi uomaan kaivetun ojan joitakin vuosia sitten, jolloin ei ollut havaittu muuta kuin kivikkoa.

ROVANIEMI	102	Kumpukörkkö (Körkkö 3)
------------------	------------	-------------------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	ei muinaisjäänös, ”punaisia maalaikkuja”		
Rauhoitusluokka:	3		
Ajoitus:	ajoittamaton		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA		
Koordinaatit:	x = 7369 86	y = 3460 22	z = 79
Koordinaattiselite:	Erä-Eskon 1954 kartan mukaan		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Rovaniemi
Tila:	28:33 Alakörkkö
Omistaja:	Nieminen Matti
Osoite:	Metsätie 3 71200 TUUSNIEMI

ARKISTOTIEDOT

Erä-Esko 1954	inv.	-
Kotivuori 1987-1989	inv.	-
Kankaanpää 1997	inv.	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	15.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 32
Negatiivit:	-

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kemijoen pohjoisrannalla, noin 19 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on aivan jokivarressa alavassa paikassa loivasti etelään viettävässä maastossa entisessä pellossa, jossa kasvaa istutettua männikköä.

Kohteen kuvaus:

Isäntä Teppo Karvo ilmoitti Erä-Eskon inventoinnin yhteydessä, että tilan ”kenttäladon pohjoispuolelta” oli kyntäessä löydetty ”punaista maata läiskittäin”. Erä-Esko havaitsikin joen rannassa olevassa paikassa (78 m), hienossa hiekkamultamaassa rantaviivan suuntaisesti laajalti selvästi punertavaa maata. Mitään löydöksiä paikalta ei kuitenkaan tavattu. Inventoinnissa 1998 todettiin pellon todettiin olevan metsitetty. Tiheän männikön peittämä alue oli ilmeisesti ennen istutusta aurattu. Kyntöviilloissa erottui laajalla alueella selvä punertava, muokkauksen sekoittama kerros. Siitä ei todettu mitään merkkiä muinaisjäänöksestä. Kerrostuma on ilmeisesti luontainen ja mahdollisesti jonkin vanhan palon seurausta. Vastavat usein uoman suuntaiset värjäytymät ovat tavallisia muuallakin jokivarressa, lähimmät tunnetaan 300 m luoteeseen viereisellä Kumpukörkkön tilalla.

ROVANIEMI	103	Suvanto (Körkkö 4)
------------------	------------	---------------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	asuinpaikka/kodanpohja?
Rauhoitusluokka:	2
Ajoitus:	kivikautinen/ajoittamaton, Hel-4122, 520 ± 90 BP
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	3612 10 OIKARAINEN
Koordinaatit:	x = 7370 26 y = 3459 64 z = 82
Koordinaattiselite:	asuinpaikan keskikoordinaatit Kankaanpään 1997 mukaan
Koordinaatit:	x = 7370 26 y = 3459 64 z = 82
Koordinaattiselite:	kodanpohjan? koordinaatit Kankaanpään 1997 kartan mukaan

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Rovaniemi
Tila:	16:3 Suvanto
Omistaja:	Salmela Ritva
Osoite:	97610 OIKARAINEN
Tila:	28:42 Kumpukörkkö
Omistaja:	Karvo Matti ja Lea
Osoite:	Karvo PJ A-725 2 97999 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

-	irtolöytö	Oikaraisen koulu, kirves
-	irtolöytö	Totto ry. (Rovaniemen kotiseutumuseo) 52E, ?;
-	irtolöytö	Totto ry. (Rovaniemen kotiseutumuseo) 68, taltta tai kirves
-	irtolöytö	Totto ry. (Rovaniemen kotiseutumuseo) 69, tuura
Erä-Esko 1954	inv.	KM 13819, kivikirveen katkelma
-	irtolöytö	KM 26519, liuskesaha
Kotivuori 1987-1989	inv.	-
-	irtolöytö	KM 28350, esineen teelmän katkelma
Kankaanpää 1997	koekaiv.	KM 30439:1-2, palanutta luuta ja puuhiiltä

INVENTOINTI 1998

Aika:	15.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 32
Negatiivit:	111135

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Suvannon ja Kumpukörkön tiloilla Kemijoen pohjoisrannalla, 18 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on nykyisin autiona olevan tilan lounaispään tehtyä peltoa (Suvanto) ja sitä idässä reunustavaa mäntykangasta (Kumpukörkkö). Maasto on vanhaa jokisuistoa ja viettää kumpuilevasti lounaaseen ja etelään muodostaen Suvannon kohdalla törmien (80-82 m ja 83-86 m) rajaaman kapeahkon terassin (82 m). Maaperä on pääasiassa hiekkaa, alueen eteläosissa kivikko.

Kohteen kuvaus:

Suvannon pellolta on otettu talteen useita kivikautisia esineitä. Erä-Eskon 1954 mukaan pellon multa-
maassa on sanottu löytyneen kiveystä, tuhkaa ja homeisia luita, joista jälkimmäiset on tällöin tulkittu
”sekundääriksi”, mutta kivet mahdollisesti kivikautiseen asuinpaikkaan kuuluviksi. Kotivuoren 1987-
1989 inventoinnissa pellon itäpuoliselta terassilta, noin 100 m Suvannon päärakennuksesta kaakkoon on
todettu mahdollinen kodanpohja ($x = 7370\ 26$, $y = 3459\ 64$, $z = 82$). Koekaivauksissa 1997 ei saatu
mitään selvää näyttöä kivikautisesta asuinpaikasta tai mahdollisesta kiveyksestä. Löytöinä saatiin talteen
ainoastaan muutamia palaneen luun paloja, jotka saattavat olla myöhäisiä.

Koekuopitus ulotettiin itäpuoliselle terassille, jolloin soikean vallin rajaamasta oletetusta kodanpohjasta
(10 x 8 m) todettiin vanha maannos muttei rakenteita tai löytöjä. Terassin itäpäässä 150 m edellisestä
havaittiin soikea matala painanne, johon tehdyssä koekuopassa ei todettu mitään ihmistoimintaan viit-
taavaa. Inventoinnin 1998 perusteella ainakin kodanpohjaksi oletettu painanne edellyttäisi vielä lisätut-
kimuksia, koska alue tulee jäämään voimalaitoksen patoaltaan vedenpinnan alle. Huom. Painanteesta
noin 40 m länteen todettiin 1998 tuore kaivanto, johon oli kuopattu peuranraato. Eläimet olivat levittä-
neet raadon osat kuopan ympärille. Kaivanto ei siis liity 1997 kaivauksiin.

ROVANIEMI	317	Viirinkylä
------------------	------------	-------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	löytöpaikka
Rauhoitusluokka:	2
Ajoitus:	kivikautinen
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3613 09 VANTTAUSKOSKI
Koordinaatit:	x = 7366 10 y = 3481 76 z = 79
Koordinaattiselite:	Rakennuksen koordinaatit löytötietojen mukaan

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila:	37:6 Töyräs
Omistaja:	Jokela Eino oik. om./Jokela Aino
Osoite:	Korkalonkatu 2 B 12 96100 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

-	irtolöytö	KM 14780, kirveen katkelma
Erä-Esko 1954	tark.	-
Kotivuori 1987-1998	inv.	*

INVENTOINTI 1998

Aika:	21.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 39
Negatiivit:	111145

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Viirinkylässä Kemijoen pohjoisrannalla, noin 40.5 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on entisen Rovaniemen osuuskaupparakennuksen alapuolella, rannassa olevan saunan kohdalla. Maasto on jyrkästi etelälounaaseen laskevan törmän (85-90 m) juurta, jossa avautuu pieni töyräs ja sitä reunustava poukama. Töyräällä (83 m) on edellämaitun vanhan saunan lisäksi uusi mökki. Aluetta on ilmeisesti jonkin verran muokattu ja tasattu aikojen kuluessa. Rakennusten ympäristössä kasvaa muutamia mäntyjä ja koivuja. Kivikautinen asuinpaikka ROI 343 Lehtomäki sijaitsee kohdesta 200 m pohjoiskoilliseen ylemmällä törmällä (100 - 105 m).

Kohteen kuvaus:

Esineen on löytänyt Matti Huuonen 1959. Löytöpaikka on Erä-Eskon mukaan "aivan vesirajassa, saunan kohdalla". Erä-Esko arveli esineen vierineen ylävirran suunnasta eikä todennut lähistöltä mitään jäännöksiä kivikautisesta asuinpaikasta. Kankaanpää on määritellyt löytöpaikan 1997 inventoinnissa kivikkoiseen rantaan, jonka yläpuolella seisoo pieni sauna matalalla (n. 82-83 m mpy) terassilla. Inventoinnissa ei havaittu mitään merkkiä muinaisjäänöksestä sen paremmin 1997 kuin 1998. Löytö liittyy ympäristön kivikautiseen asutukseen.

* Kotivuoren muistiinpanoissa (1987) on kohteen 317 kohdalla maininta "tien rannanpuoleisen peltokaistan itäpäässä oli routaisella pellolla yksi kv.iskos".

ROVANIEMI	343	Lehtomäki
------------------	------------	------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	asuinpaikka
Rauhoitusluokka:	1/2
Ajoitus:	kivikautinen
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3613 09 VANTTAUSKOSKI
Koordinaatit:	x = 7366 25 y = 3481 82 z = 100-105
Koordinaattiselite:	Kotivuoren 1987-1989 kartan mukaan (vrt. x-koord.)

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila:	395:2 Lehtomäki
Omistaja:	Vuopala Lauri
Osoite:	97620 VIIRI

ARKISTOTIEDOT

-	irtolöytö	KM 16940, taltta
Kotivuori 1987-1989	inv.	KM 24619:1-10, taltta, kvartsia, pal. luuta
-	irtolöytö	KM 25236, kirves
Kotivuori 1991-1998	inv.	KM 30228:1-12, liuske-esineen katkelma, kvartsia, palanutta luuta

INVENTOINTI 1998

Aika:	21.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 39
Negatiivit:	111146

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Viirinkylässä Kemijoen pohjoisrannalla, noin 40.5 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on korkean harjanteen lakea muinaisen Kemijoen uoman pohjoisrannalla, Rovaniemi - Kemijärvi -tien pohjoispuolella. Maasto on metsäsaarekkeen ja v. 1956 raivatun Lehtomäen tilan pihapiirin reunustamaa hiekkapeltoa, joka viettää kumpuilevasti etelään. Kohde 317 Viirinkylä kivikautinen löytöpaikka sijaitsee kohteesta 200 etelälounaaseen.

Huom. Kohteen 343 sijaintitieto Kotivuoren 1987-1989 kartasta (liite 73); kohdeluettelon x-koordinaatti 100 m liikaa pohjoisessa.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on 1960-luvulla löydetty taltta (ks. Kotivuori, kenttämuistiinpanot III:121) ja sen jälkeen Kotivuoren inventoinneissa melko runsaasti kivikautiseen, lähinnä mesoliittiseen asuinpaikkaan liittyvää materiaalia. Inventoinnissa 1998 paikka oli nurmella eikä sitä tarkastettu lähemmin. Sijainniltaan ja topografialtaan Lehtomäki on edustava esimerkki jokivarren vanhimmista kivikauden asuinpaikoista. Kohde jää selvästi voimalaitoksen vaikutusalueen ulkopuolelle.

ROVANIEMI	418	Ylikörkkö 1000012026
------------------	------------	-----------------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	asuinpaikka/lappalaisasuinpaikka		
Rauhoitusluokka:	2		
Ajoitus:	historiallinen		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA		
Koordinaatit:	x = 7368 47	y = 3463 27	z = 85
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatit maanomistajan ilmoituksen mukaan		
Koordinaatit:	x = 7368 69	y = 3463 01	z = 86
Koordinaattiselite:	Ylikörkön vanhan päärakennuksen mukaan (vrt. Erä-Esko 1954)		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Korkalo
Tila:	56:6 Ylitalo
Omistaja:	Ylikörkkö Väinö, Tauno, Aune ja Martti
Osoite:	97610 OIKARAINEN
Omistaja:	Saraniemi Eila
Osoite:	Heinämiehentie 4-6 C 96300 ROVANIEMI
Tila:	56: 9 Ylikörkkö
Omistaja:	Ruokamo Tuula
Osoite:	97610 OIKARAINEN

ARKISTOTIEDOT

Appelgren 1879 (1881:49. SMYA.)	inv.	-
Kotivuori 1987-1989	inv.	-
Kankaanpää 1997	inv. (ei tark.)	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	23.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 33
Negatiivit:	111151

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kemijoen etelärannalla, 22 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon ja Kampsajokisuusta runsas kilometri itään pohjoiseen pistävässä niemessä. Maasto on melko tasaista lukuun ottamatta kahta pitkänomaista, suunnilleen länsi - itäsuuntaista harjannetta, jotka kulkevat niemen poikki. Rakennusryhmät pihapiireineen on sijoitettu harjanteille, joita ympäröivät avoimet nurmea kasvavat pellot tai laitumet. Seutu kuuluu Kampsajokisuun vanhan asutuksen vaikutuspiiriin, jonka paikannimistössä - mm. Lapinvaara, -suvanto, -saari jne. - on viitteitä myös lappalaisperäisestä asutuksesta (ks. esim. Rovaniemen historia vuoteen 1721. 1996.). Körkön talo on mainittu jo 1600-luvulla (mts. 164). Nykyisen suvun hallussa kantatila Ylikörkkö on ollut 1700-luvulta lähtien ja siitä on erotettu 1920-luvun lopulla läntinen Uusikörkkö ja eteläinen Ylitalo. Tilojen muodostama kokonaisuus on kulttuuriympäristönä melko hyvin säilynyt.

Kohteen kuvaus:

Appelgren (1881) mainitsee lappalaisten muistoina Ylikörkön lähellä olevan ”suuria kiukaan sioja, joissa on suomuja löytty”. Erä-Esko on 1954 merkinnyt kohteen ilmeisesti paikantamattomana Ylikörkön pääraakennuksen kohdalle. Kotivuori on 1987-1989 inventointikertomuksen liitekarttaan 69 (vrt. koordinaatit, jotka Erä-Eskon mukaan) merkinnyt kohteen Ylikörköstä erotetun Ylitalon eteläpuolelle. Kotivuoren muistiinpanojen (1987:52-53) mukaan Ylitaloa omistava Väinö Ylikörkkö on kertonut ”jo Appelgrenin mainitsemien kiviraunioiden olleen talon ulkorakennusten eteläpuolisella pellolla ja hänen isänsä aikanaan peltoa raivatessaan ajaneen ne pois. Niityllä olevalla pellolla ei mitään muuta em. kasojen ja hiilen ohella ole tavattu”.

Inventoinnissa 1998 Väinö Ylikörkkö kertoi Ylitalon kaakkoispuolella olevalla pellolla noin 100 m pääraakennuksesta kaakkoon olleen ”lappalaisten asuntoja”, jotka oli jo kauan sitten raivattu pois. Paikalta oli löydetty rautaesineitä, jotka olivat joutuneet hukkaan. Ylikörkön osoittamalla alueella erottuu matala, pitkänomainen kohouma, joka topografiansa puolesta ja jokitörmän päällä sijaitsevana sopisikin asumiseen ehkä paremmin kuin Kotivuorelle ilmoitettu navetantausta, joka on notkossa. Nurmea kasvavaan peltoon tehtiin muutamia koekuoppia sekä tarkastettiin nurmen keskellä kynnökseällä ollut pieni perunapelto, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu. Maaperää oli voimakkaasti muokattu ja keskimäärin 20 cm paksun muokkauskerroksen alla erottui puhdas hiekka.

Nykyisessä Ylikörkön talossa (om. Tuula Ruokamo) ei tiedetty mitään mahdollisista muinaisjäännökseistä eikä Ylikörkköä ympäröivällä harjanteella havaittu mitään erityistä. Kotivuoren muistiinpanoissa mainittua Väinö Ylikörkön kertomaa tietoa Ylikörkön talon pohjoispuolella sijainneesta tervahaudasta ei tarkistettu, niinkuin ei Kotivuoren mainitsemaa mahdollista pyyntikuoppaakaan alueen länsipäässä. Ylikörkön seutu olisi kiinnostavan asutushistoriansa vuoksi syytä inventoida mahdollisimman tarkasti.

ROVANIEMI	451	Salo
------------------	------------	-------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Rauhoitusluokka: 2
Ajoitus: kivikautinen
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 3613 09 VANTTAUSKOSKI
Koordinaatit: x = 7366 38 y = 3480 71 z = 95
Koordinaattiselite: löytäjän 1998 osoittama paikka (vrt. Torvinen 1981)

OMISTAJATIEDOT

Kylä: Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila: 2:141 Salo
Omistaja: Salo, Viljo ja Maire
Osoite: 97620 VIIRI

ARKISTOTIEDOT

-	irtolöytö	KM 21439, tuura
Torvinen 1981	tark.	-
Kotivuori 1987-1989	inv. (ei tark.)	-
Kankaanpää 1997	inv. (ei tark.)	-

INVENTOINTI 1998

Aika: 21.9.1998
Löydöt: -
Karttaotteet: Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 38
Negatiivit: 111148

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Viirinkylässä Kemijoen pohjoisrannalla, 39.5 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on etelään viettävässä loivassa hiekkarinteessä, jonka alapuolella erottuu melko jyrkkä törmä (85-90 m). Alue on talojen ympäröimää entistä peltoaukeata, jonka nykyisin on vallannut pajukko.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on Viljo Salo löytänyt 1981 peltoa veltatessaan tuuran. Löytöpaikan tarkastuksessa 1981 Torvinen ei havainnut kesantopeltona olevasta hieman savensekaisesta hiekkamaasta mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Inventoinnissa 1998 Salo kertoi ilmoittaneensa Torviselle löytöpaikaksi pellon kulman säästääkseen ohrapeltoa sotkemiselta ja oikean löytöpaikan olevan noin 50 m koilliseen keskemällä peltoa. Kohdalta ei ole myöhemmin löydetty mitään eikä siinä nytkään havaittu mitään erityistä.

ROVANIEMI	476	Lapinsaari
------------------	------------	-------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	löytöpaikka
Rauhoitusluokka:	2
Ajoitus:	kivikautinen?
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA
Koordinaatit:	x = 7369 10 y = 3463 48 z = 81
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit Kotivuoren 1987-1989 kartan mukaan

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Korkalo
Tila:	56:6 Ylitalo
Omistaja:	Ylikörkkö Väinö, Tauno, Aune ja Martti
Osoite:	97610 OIKARAINEN
Omistaja:	Saraniemi Eila
Osoite:	Heinämiehentie 4-6 C 96300 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

Kotivuori 1987-1989	inv.	-
Kankaanpää 1997	koekaiv.	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	16.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 33
Negatiivit:	111137

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kemijoen pohjoisrannalla Lapinsaari-nimisen pitkänomaisen saaren kohdalla, noin 23 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Paikka on jokiuoman itäpuolista kapeata rantaterassia (79-80 m), joka laskee kumpuilevasti etelälounaaseen. Terassi rajautuu yläosastaan melko jyrkkään törmään (83-89 m). Terassi on tilan 56:6 osalta raivattu pelloksi ja niityksi. Pellon luoteispäässä on pieni lato ja keskemällä toisen jäännökset. Lapinsaari on arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi.

Kohteen kuvaus:

Inventointinsa 1987-1989 yhteydessä Kotivuori (muistiinpanot 1987/I:51) sai tiedon Ylitalon omistajiin kuuluvalta Väinö Ylikörköltä tiedon, että tämä olisi tuolloin noin 15 vuotta sitten löytänyt paikalta taltan katkelman. Esinettä ei tuolloin löytynyt, mutta Kotivuori oli arvellut paikalla jo aiemmin käydessään peltoa sopivaksi asuinpaikkakohteeksi. Hän oli myös todennut rinteen taitteessa joitakin palaneita kiviä, muttei muuta merkkiä asuinpaikasta. Koekaivauksessa 1997 ei löytynyt mitään asuinpaikkaan viittavaa. Inventoinnissa 1998 tarkastettiin myös terassia itäkaakkoon metsän puolelta mutta mitään erityistä ei todettu.

ROVANIEMI	563	Viirinkylä 1
-----------	-----	--------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	löytöpaikka		
Rauhoitusluokka:	3		
Ajoitus:	kivikautinen		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3613 06 TENNILÄ		
Koordinaatit:	x = 7366 76	y = 3478 40	z = 105-110
Koordinaattiselite:	Kankaanpää 1988		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila:	2:111 Alaviiri
Omistaja:	Alaviiri Jorma ja Elsa
Osoite:	97620 VIIRI

ARKISTOTIEDOT

Kankaanpää 1988	inv.	KM 24454, kvartsi-iskoksia (vrt. Kankaanpää 1988)
Kotivuori 1987-1989	inv.	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	21.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 37
Negatiivit:	111144

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Viirinkylän länsipäässä Kemijoen pohjoisrannalla, 37 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon Rovaniemi - Kemijärvi -tien pohjoispuolella. Maasto on hiekkarinteen lakea, joka viettää melko tasaisesti etelälounaaseen muinaisen jokiuoman pohjoisrannalla. Paikka on vielä 1980-luvun lopulla ollut hakkuualue, mutta on nykyisin raivattu pelloksi. Samalla terassilla, mutta notkelman erottamana 140 m länsiluoteeseen kivikautinen löytöpaikka ROI 564 Viirinkylä 2. Alempana rinteessä, 200 m lounaaseen kivikautinen asuinpaikka ROI 565 Viirinkylä 3.

Kohteen kuvaus:

Kohteen totesi Soklin rikasteputkilinjainventoinnissa 1988 Kankaanpää, joka keräsi tuolloin nuorehkolta metsäaurausalueelta joitakin kvartsi-iskoksia. Pienialaisen löytöpaikan ympäristöstä ei todettu mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Löytöpaikka oli myllätty perusteellisesti hakkuun yhteydessä ja mahdollisten rakenteiden on arveltu tuhoutuneen siinä yhteydessä. Inventoinnissa 1998 todettiin, että ilmeisesti koko hakkuualue oli raivattu pelloksi. Löytöpaikka sijoittuu matalan kumpareen eteläreunaan pelton lounaisnurkassa. Nurmella olevaa peltoa ei tutkittu tarkemmin. Aiempien tietojen perusteella kohde on todennäköisesti tuhoutunut.

ROVANIEMI	564	Viirinkylä 2
------------------	------------	---------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	löytöpaikka
Rauhoitusluokka:	2
Ajoitus:	kivikautinen
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3613 06 TENNILÄ
Koordinaatit:	x = 7366 78 y = 3478 26 z = 105
Koordinaattiselite:	Kankaanpään 1988 kartan mukaan (vrt. koordinaatit)

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila:	2:108 Viljala
Omistaja:	Alaviiri Martti
Osoite:	97620 VIIRI
Tila:	2:111 Alaviiri
Omistaja:	Alaviiri Jorma ja Elsa
Osoite:	97620 VIIRI

ARKISTOTIEDOT

Kankaanpää 1988	inv.	KM 24455, kvartsi-iskoksia (vrt. Kankaanpää 1988)
Kotivuori 1987-1989	inv.	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	21.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 37
Negatiivit:	111144

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Viirinkylän länsipäässä Kemijoen pohjoisrannalla, 37 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon Rovaniemi - Kemijärvi -tien pohjoispuolella. Maasto on metsäistä hiekkarinteen lakea, joka viettää melko tasaisesti etelälounaaseen muinaisen jokiuoman pohjoisrannalla. Paikka on Viljalan ja Alaviirin tilojen rajaa noudattelevan tilustien kohdalla. Samalla terassilla, mutta notkelman erottamana 140 m itäkaakkoon kivikautinen löytöpaikka ROI 563 Viirinkylä 1. Alempana rinteessä, 200 m etelään kivikautinen asuinpaikka ROI 565 Viirinkylä 3.

Kohteen kuvaus:

Kohteen totesi Soklin rikasteputkilinjainventoinnissa 1988 Kankaanpää, joka keräsi tien pinnasta muutamia kvartsi-iskoksia. Kvartseja havaittiin 30 metrin matkalla ja osa oli mahdollisesti kulkeutunut alkuperäistä sijaintia alemmaksi. Mitään asuinpaikan merkkejä ei todettu. Inventoinnissa 1998 tieltä tai sen ympäristöstä ei havaittu mitään.

1000012009

ROVANIEMI	565	Viirinkylä 3
-----------	-----	--------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Rauhoitusluokka: 2
Ajoitus: kivikautinen
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 3613 06 TENNILÄ
Koordinaatit: x = 7366 58 y = 3478 26 z = 90
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit Kankaanpään 1998 kartan mukaan

OMISTAJATIEDOT

Kylä: Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila: 2:108 Viljala
Omistaja: Alaviiri Martti
Osoite: 97620 VIIRI

ARKISTOTIEDOT

Kankaanpää 1988	inv.	KM 24456, kvartsiesineitä ja -iskoksia (vrt. Kankaanpää 1988)
Kotivuori 1987-1989	inv.	-
Kankaanpää 1997	inv.	-

INVENTOINTI 1998

Aika: 21.9.1998
Löydöt: -
Karttaotteet: Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 37
Negatiivit: 111143

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Viirinkylän länsipäässä Kemijoen pohjoisrannalla, 37 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon. Maasto on loivasti etelälounaaseen viettävää hiekkarinnettä muinaisen jokuoman pohjoisrannalla. Paikka on ilmeisesti 1980-luvulla muokattua hakkuuaukiota, jossa nykyisin kasvaa tiheää vesaikkoa. Ylempänä rinteessä Rovaniemi - Kemijärvi -maantien pohjoispuolella, 200 m pohjoiskoilliseen sijaitsevat kivikautiset löytöpaikat ROI 563 Viirinkylä 1 ja ROI 564 Viirinkylä 2.

Kohteen kuvaus:

Kohteen totesi Soklin rikasteputkilinjainventoinnissa 1988 Kankaanpää, joka havaitsi 100 m tiestä etelään vielä tuolloin avoimen hakkuualueen kynnyksessä kivikautisen asuinpaikan jäännöksiä - kvartsia, palanutta hiekkaa ja kiviä. Korkeuskäyrien 89-92 välisellä vyöhykkeellä sijaitseva asuinpaikka (löytöalue 150 x 20-30 m) oli kärsinyt maanmuokkauksessa vaurioita, mutta kiinteitä rakenteita oletettiin vielä säilyneen. Inventoinnissa 1997 -1998 alueen todettiin kasvaneen umpeen eikä uusia havaintoja tehty. Inventoinnissa 1998 paikka oli edellisvuotisessa kunnossa eikä sitä tarkastettu lähemmin.

ROVANIEMI	614	Vuopala
------------------	------------	----------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	löytöpaikka		
Rauhoitusluokka:	2		
Ajoitus:	kivikautinen		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3613 09 VANTTAUSKOSKI		
Koordinaatit:	x = 7366 04	y = 3482 82	z = 100
Koordinaattiselite:	löytäjän kartan (ks. verifikaatti) mukaan		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Kemihaara
Tila:	4:5 Vuopalan puustelli
Omistaja:	Suomen valtio/Metsäntutkimuslaitos
Osoite:	PL 16 96301 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

-	irtolöytö	KM 28351, taltta/kirves
Kotivuori 1991-1998	inv. (ei tark.)	-

INVENTOINTI 1998

Aika:	21.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 39
Negatiivit:	111147

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kemijoen pohjoisrannalla, 41 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon, Metsäntutkimuslaitoksen Viirin toimipaikan pihapiirin rakennuksesta, ns. "pikkupuolesta" noin 20 m kaakkoon kesannolla olevassa pellossa. Maasto on loivasti etelään laskevaa hiekkarinnettä, jossa erottuu muutamia törmä (105-110 m) tai kumpumaisia harjanteita (95-100 m). Paikka sijaitsee samalla tasanteella (100 m) kuin kivikautinen asuinpaikka ROI 343 Lehtomäki 800 m länsiluoteeseen.

Kohteen kuvaus:

Erkki Leppänen löysi paikalta 1978 perunaa istutettaessa kiviesineen, joka löytäjän mukaan oli kulkeutunut syvemmältä multakerrokseen ilmeisesti edellisen syyskynnön yhteydessä. Hän toimitti esineen löytötietoineen Lapin maakuntamuseoon. Inventoinnissa 1998 todettiin, että löytöpaikaksi ilmoitettu pelto oli osittain kesantona, osittain kuorittu. Oppaana ollut Metlan metsäteknikko Sakari Pasanen ei ollut tietoinen löydöstä, mutta kertoi laitoksella olevan suunnitelmia alueen käytön suhteen, Yhtenä vaihtoehtona on alueen raivaus ja perinnekedon perustaminen. Osaksi paljaalla hiekalla olevaa maanpintaa ja kuorittua maakasaa tarkastettiin pintapuolisesti havaitsematta kuitenkaan mitään erityistä. Inventoinnissa tarkastettiin myös Metlan toimiston eteläpuolisia jokitörmän päällä (90-100 m) olevia peltoja, jotka oli vastikään kynnetty. Loivasti kumpuilevassa hiekkaperäisessä peltomaassa erottui joitakin palaneiden kivien ja tiilenkappaleiden keskittymiä, muttei mitään muinaisjäänöksiin viittaavaa.

ROVANIEMI	625	Lehtola 1000012028
-----------	-----	--------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikka/tupasija/lappalaisasuinpaikka		
Rauhoitusluokka:	2/3		
Ajoitus:	historiallinen		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA		
Koordinaatit:	x = 7367 88	y = 3465 57	z = 87
Koordinaattiselite:	kohteen päällä 1998 oleva rakennus		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Korkalo
Tila:	51:48 Naapuri
Omistaja:	Pallari Aira
Osoite:	Koskenkylä 96600 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

Kotivuori 1991-1998	inv.	KM 30231:1-3, pal. luuta, hiiltä
---------------------	------	----------------------------------

INVENTOINTI 1998

Aika:	18.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 34
Negatiivit:	111139

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kemijoen etelärannalla, 25 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon Kuohunkijoen suulta kilometri länteen. Maasto on jokitörmään (80-85 m) rajautuvaa hienohiekkaisesta tasannetta länteen pistävän harjanteen päässä. Tasanteen kohdalla on joessa pieni suojaisa lahti. Alueella on useita mökkitontteja, joista suurin osa on rakennettu viime vuosien aikana. Myös ko. kohteen päällä on 1990-luvulla rakennettu mökki. Paikasta 550 m länsiluoteeseen sijaitsee vastaava tupasija ROI 679 Huhtapallari ja 350 m itäkaakkoon harjanteella viisi pyyntikuoppaa kohteessa ROI 680 Purnu. Seutu kuuluu Kampsajokisuun vanhan asutuksen vaikutuspiiriin, jonka Lapin-alkuisessa paikannimistössä on viitteitä myös lappalaisperäisestä asutuksesta (ks. esim. *Rovaniemen historia vuoteen 1721*. 1996.). Huom. Lappalaisasuinpaikkakohteen ROI 418 Ylikörkkö inventoinnissa Väinö Ylikörkkö oli kertonut Kotivuorelle (muistiinpanot IV:53) seuraavasti: "Viirin taloa vastapäätä olevalla rannalla - nykyisin alueella on mökkejä - on vastaavia kasoja".

Kohteen kuvaus:

Kohteen kirjasi Kotivuori 1992 (muistiinpanot ja kartta, osa V:18-20) saamansa tiedon perusteella. Kotivuori totesi törmän ja tien välisellä kannaksella tupasijan (2.2 - 4.3 x 3.4 m) muutaman metrin päässä törmän reunasta, tuolloin suunnitteilla olleen mökin kohdalla. Eteläsivulla oli vallia vielä noin 20 cm korkeana kumpareena ja sen sisällä maatonutta hirttä (lev. 17 cm). Myös itäreunassa oli säilynyt hirttä ja yksi kulmakivi (32 x 25 cm) länsireunassa. Tältä kohdalta humuksenalaisesta hiekasta löytyi hiiltä ja palanutta luuta. Pirtin pohja-alaa peitti vaaleanruskea hieno hiekka, jonka Kotivuori arveli olevan peräisin välikaton tai katon eristekerroksesta. Uunikivet oli jo kasattu sivuun. Karttaluonnokseensa Kotivuori on merkinnyt lieden kohdaksi pohjan luoteisosan. Kotivuori oli mukana inventoinnissa 1998, jolloin jäännöksen todettiin jääneen kokonaan mökin alle. Osa vallista oli kuitenkin vielä jäljellä avonaisen sokkelin alla. Palaneet uunikivet (20-40 cm) oli kasattu törmän reunaan mökin luoteispuolelle.

ROVANIEMI	633	Niemelä
------------------	------------	----------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Rauhoitusluokka: 2
Ajoitus: kivistä
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 3613 06 TENNILÄ
Koordinaatit: x = 7366 95 y = 3475 01 z = 85
Koordinaattiselite: rakennus (y-koord. vrt. Kotivuori 1991-1998)

OMISTAJATIEDOT

Kylä: Rovaniemen mlk, Rovaniemi
Tila: 28:20 Koivisto
Omistaja: Kaihua Olavi
Osoite: 97675 NARKAUS

ARKISTOTIEDOT

- irtolöytö KM 28106, tuura
 Kotivuori 1991-1998 inv. -

INVENTOINTI 1998

Aika: 21.9.1998
Löydöt: -
Karttaotteet: Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 36
Negatiivit: 111142

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Tervakarin länsipuolella Kemijoen pohjoisrannalla, 34 km Rovaniemen kirkosta itä-kaakkoon ja Tennilän entiseltä koululta 250 m länteen. Alue on alavien metsäisten suomaiden ympäröimää kumpuilevaa hiekkamaastoa muinaisen jokiuoman keskellä. Löytöpaikaksi ilmoitettu kohta on uomien rajaama pohjoispuolta lukuun ottamatta melko jyrkkärinteinen (n. 82 - 85 m) töyräs, jonka laelle on rakennettu pieni mökki, vaja ja ulkovessa. Mökin ympäristöä on tasattu ja sen takana on perunapelto.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on Olavi Kaihua löytänyt 1950 - 1960 -luvulla tuuran. Tarkka löytöpaikka ei ilmeisesti ole tiedossa. Kotivuori ei tarkastuksessaan (suull. tieto 1998) mitään muinaiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Inventoinnissa 1998 tarkastettiin mökin takana oleva perunapelto löytämättä kuitenkaan mitään merkkiä muinaisjäänöksestä. Topografian perusteella kyseessä saattaa olla veteen hukattu löytö.

ROVANIEMI	679	Huhtapallari	1000012027
-----------	-----	--------------	------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikka/tupasija		
Rauhoitusluokka:	1		
Ajoitus:	historiallinen		
Lukumäärä:	1		
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA		
Koordinaatit:	x = 7368 03	y = 3465 03	z = 88
Koordinaattiselite:	tupasija		
Koordinaatit:	x = 7368 01	y = 3465 08	z = 88
Koordinaattiselite:	kuoppa		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Korkalo
Tila:	52:32 Huhtapallari
Omistaja:	Tamsi Helmi
Osoite:	Koskenkylä 96600 ROVANIEMI
Tila:	52:26 Alapallari
Omistaja:	Selkälä Juha
Osoite:	Koskenkylä 96600 ROVANIEMI

ARKISTOTIEDOT

Uusi kohde 1998

INVENTOINTI 1998

Aika:	18.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 34, 1:200, s. 40
Negatiivit:	111141

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:
Kohde sijaitsee Kemijoen etelärannalla, 24.5 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon ja Kuohunkijoki-suulta 1.5 km länteen. Maasto on jokitörmään (82-85 m) rajoittuvan itäkaakko - länsiluode-suuntaisen harjanteen keskiosan lakea (88-89 m). Kohdan alapuolella törmä on ympäristöään loivempi ja siitä kulkee polku rantaan. Harvaa sekametsää kasvavan paikan maaperä on enimmäkseen hiekkaa. Kapeahkon, melko tasalakisen harjanteen (50 m) lounaispuolella leviää kostea notko. Paikan länsipuolella on autiotilan (146:0 ja 147:0) rakennuksia ja niiden raunioita sekä umpeenkasvaneita ojitettuja viljelymaita. Tilan rakennusten eteläreunaa kulkee harjanteen lakea noudatteleva vanha tieura. Paikasta 550 m itäkaakkoon sijaitsee tuhoutunut tupasija ROI 625 Lehtola ja 900 m itäkaakkoon pyyntikuoppia kohteessa ROI 680 Purnu. Seutu kuuluu Kampsajokisuun vanhan asutuksen vaikutuspiiriin, jonka Lapin-alkuisessa paikannimisessä on viitteitä myös lappalaisperäisestä asutuksesta (ks. esim. *Rovaniemen historia vuoteen 1721*. 1996.).

Kohteen kuvaus:

Paikan totesi inventointiin 18.9.1998 osallistunut Kotivuori. Tuolloin havaittiin 36 m tilojen 52:32 ja 52:26 rajapyykistä länsiluoteeseen ja 21 m harjanteen reunassa kulkevasta tieurasta pohjoiseen törmän reunassa neliömäinen rakennelma. Se tulkittiin liedellisen tuvan perustaksi. Viiden metrin päässä törmän reunassa sijaitseva jäännös oli täysin sammalen ja varpujen peitossa ja erottui aluksi melko heikosti ympäröivästä mättäiköistä.

Lounais - koillis/luode - kaakko-suuntaista rakennelmaa (3.20 x 3.20 m) reunustava valli oli matala (20-30 cm) mutta melko leveä (80-100 cm). Keskelle jäi vain pieni kapea syvennys (100 x 50 cm), sillä koillisseinämä oli muuta alaa selvästi leveämpi ja korkeampi. Luoteisnurkassa kohosi vähintään neljänneksen pohja-alasta kattava liesikiveys (1.5 x 1.5 x 0.5 m), jota peitti paksu sammal. Mättään päällä kasvoi alueen lähes ainoa kataja, toiset kaksi vallin lähellä. Lieden kivet olivat särmikkäitä (10-20 cm) ja osa hauraiksi palaneita liuskoja.

Tupasijan etelä- ja länsi- ja luoteispuolella erottui muutamia kuoppia (1.5 x 1.5 x 0.5 m), jotka näyttävät liittyvän rakennuksen pohjaan, samoin kuopat sekä muutamat lähistön irralliset kivet. Kohteeseen voi myös kuulua noin 50 m tupasijasta ja 15 m rajapyykistä itäkaakkoon havaittu, törmän reunaan kaivettu pyöreä kuoppa (1.5 x 1.5 x 0.75 m), jonka keskellä oli vanha kanto.

Ympäristöä tarkastettaessa todettiin harjanteen länsipäästä, tupasijasta 200 m ja autiotilan päärakennuksesta runsaat 100 m länteen kaksi vanhaa kuoppaa. Länsiosassa on runsaasti myöhemmän maanmuokkauksen merkkejä ja kyseisten kuoppien yhteys edellisiin jäännöksiin jäi epäselväksi. Joka tapauksessa tupasija lähiympäristöineen muodostaa ajoittamattomanakin hyvin säilyneen ja asutushistoriallisesti merkittävän kokonaisuuden, jonka säilyminen sellaisenaan olisi turvattava kaikissa olosuhteissa. Kohde jää selvästi voimalaitoksen padotuskorkeuden yläpuolelle.

ROVANIEMI	680	Purnu 10000/2029
-----------	-----	------------------

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi:	pyyntikuoppia		
Rauhoitusluokka:	1		
Ajoitus:	ajoittamaton		
Lukumäärä:	5		
Peruskartta:	3613 03 KAMPSA-AAPA		
Koordinaatit:	x = 7367 80	y = 3466 00	z = 91
Koordinaattiselite:	kuoppa 1		
Koordinaatit:	x = 7367 82	y = 3465 90	z = 91
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit kuoppien 2-5 muodostamasta alueesta		

OMISTAJATIEDOT

Kylä:	Rovaniemen mlk, Korkalo
Tila:	51:73/1 Halvari
Omistaja:	Kemijoki Oy
Osoite:	Valtakatu 9-11 PL 8131 96101 ROVANIEMI
Tila:	65:19 Purnu
Omistaja:	Korva Milka oik. om./Korva Kaisa
Osoite:	Peiponpolku 2-4 F 24 96900 SAARENKYLÄ
Omistaja:	Korva Marja
Osoite:	Tiistinkallio 4 A 7 02230 ESPOO
Omistaja:	Valli Liisa
Osoite:	Mustikkapolku 1 96500 ROVANIEMI
Omistaja:	Rantanen Ritva
Osoite:	Rinnetie 44 96900 SAARENKYLÄ

ARKISTOTIEDOT

Uusi kohde 1998

INVENTOINTI 1998

Aika:	22.9.1998
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Yleiskartta 1:20 000, s. 31, kohdekartta 1:5 000, s. 34
Negatiivit:	111150

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee Kemijoen etelärannalla, 25.5 km Rovaniemen kirkosta itäkaakkoon ja Kuohunkijoki-suusta 600-700 m länteen. Maasto on jyrkkään (82-90 m) jokitormaan rajautuvaa, itäkaakko-länsiluode-suuntaista hiekkaharjannetta, joka laskee loivasti ja paikoin terrassimaisesti etelään ja lounaseen. Kapeammassa länsipäässä erottuu kaksi pääsuunnan mukaista kohoumaa (92 m). Harjanteen itäpäässä (65:19) kasvaa harvaa, isokokoista männikköä, länsipäässä (51:73/1) melko nuorta, tiheää mäntymetsää, jota on harvennettu viime aikoina. Paikasta 550 m länsiluoteeseen sijaitsee tuhoutunut tupasija ROI 625 Lehtola ja 900 m länsiluoteeseen tupasija ROI 679 Huhtapallari. Seutu kuuluu Kampsajokisuun vanhan asutuksen vaikutuspiiriin, jonka Lapin-alkuisessa paikannimistössä on viitteitä myös lappalaisperäisestä asutuksesta (ks. esim. *Rovaniemen historia vuoteen 1721*. 1996.).

Kohteen kuvaus:

Paikalta todettiin inventoinnissa 1998 viisi kuoppaa, jotka sijaintinsa ja muotonsa perusteella tulkittiin pyyntikuopiksi. Kuopista yksi (kuoppa 1) sijaitsee muista erillään harjanteen itäosassa törmän reunassa Purnun tilan päärakennuksesta 100 m lounaaseen, muut neljä (kuopat 2-5) yhdessä ryhmässä harjanteen keskivaiheilla tilasta 200 m länsilounaaseen, tilarajasta (51:73/1) noin 15-75 m länteen.

Kuoppa 1 (x = 7367 80, y = 3466 00, z = 91): Törmän reunassa, pyöreä, sammaloitunut, huuhtoutumiskerros selvä, 2 x 2 x 1 m.

Kuoppa 2 (x = 7367 83, y = 3465 90, z = 92): Edellisestä 100 m länsiluoteeseen. Törmän reunassa pitkänomaisen kohouman keskellä. soikea, sammaloitunut, huuhtoutumiskerros selvä, 3 x 2 x 1 m.

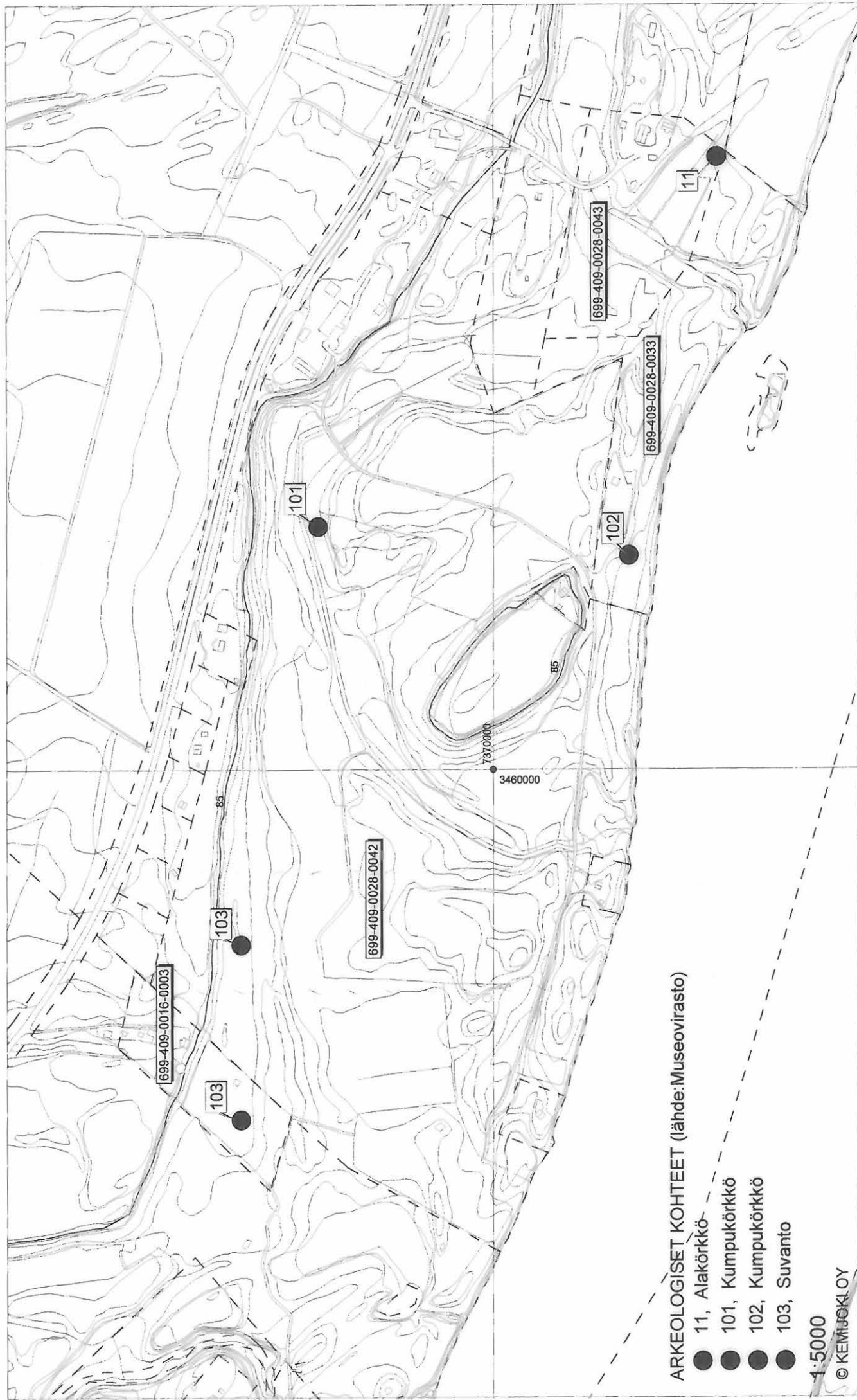
Kuoppa 3 (x = 7367 80, y = 3465 91, z = 91): Edellisestä 30 m eteläkaakkoon metrin matalammalla, kohouman eteläpuolella erottuvan pienen tasanteen törmän eteläreunassa. Tiheän, nuoren puuston ja harvennusjätteen ympäröimä. Pyöreä, sammaloitunut, huuhtoutumiskerros selvä, 2 x 2 x 1m.

Kuoppa 4 (x = 7367 80, y = 3465 90, z = 91): Edellisestä 20 m länsiluoteeseen ja 25 m kuopasta 2 etelälounaaseen, saman tasanteen eteläreunassa. Tiheän, nuoren puuston ja harvennusjätteen ympäröimä. Pyöreä, sammaloitunut, huuhtoutumiskerros selvä, 2 x 2 x 1m.

Kuoppa 5 (x = 7367 80, y = 3465 85, z = 90): Edellisestä 50 m lounaaseen, maantien reunassa, ohituslevikkeestä koilliseen. Alavassa maastossa tasanteen alapuolella. Tiheän, nuoren puuston ympäröimä. Pyöreä, sammaloitunut, huuhtoutumiskerros selvä, 2 x 2 x 1m. Sijaintinsa perusteella epävarma, mutta maannoksen perusteella vanha.

Kuoppien ajoitus jää epäselväksi, mutta maannoshorisontin muodostumisen perusteella ne ovat vähintään satoja vuosia vanhoja. Kuopat ympäristöineen vaikuttavat ehjiltä ja niiden säilyminen olisi turvattu kaikissa olosuhteissa.

MUOVIKARTAT S. 32-40 SÄILYTETÄÄN ARKIN VÄLISSÄ

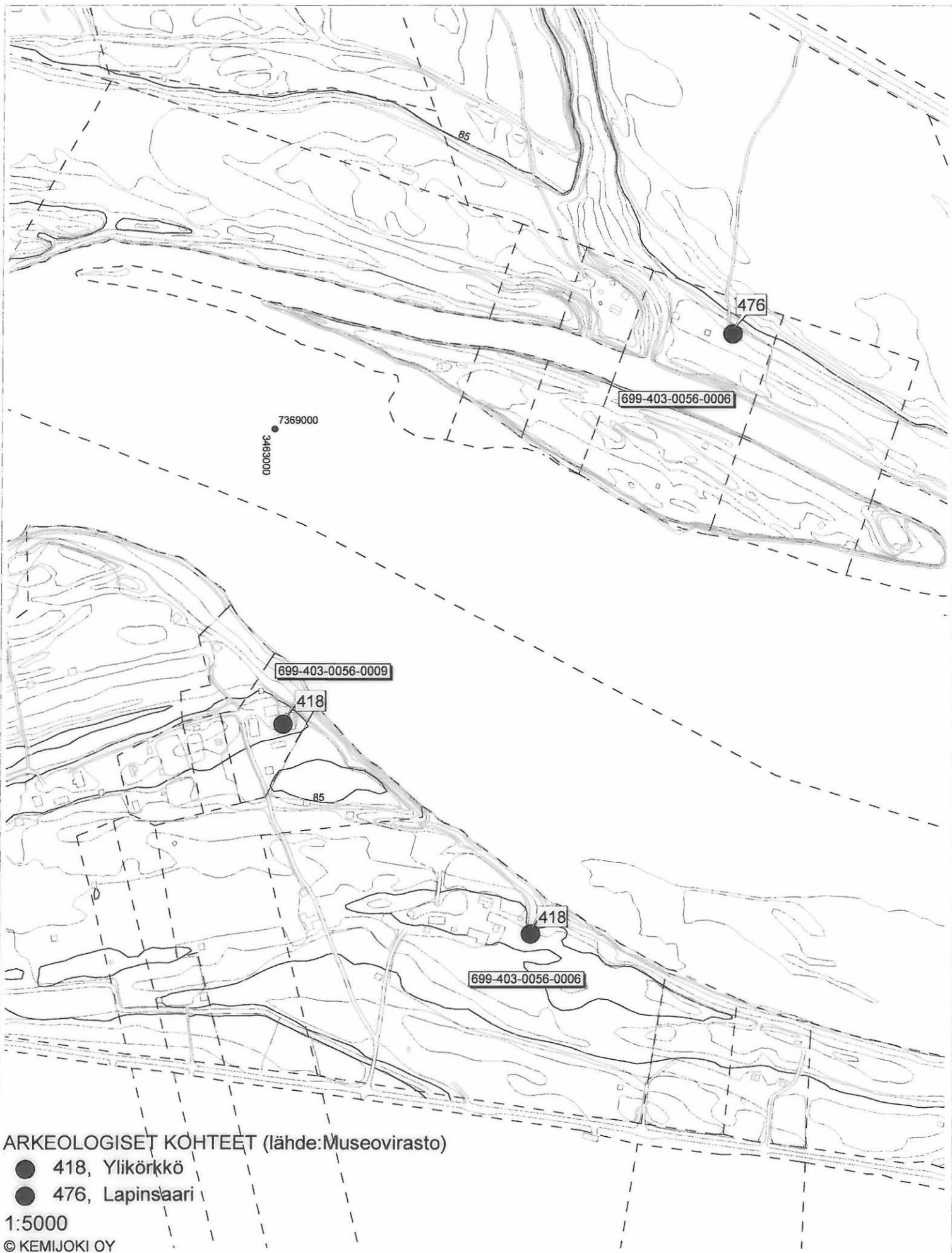

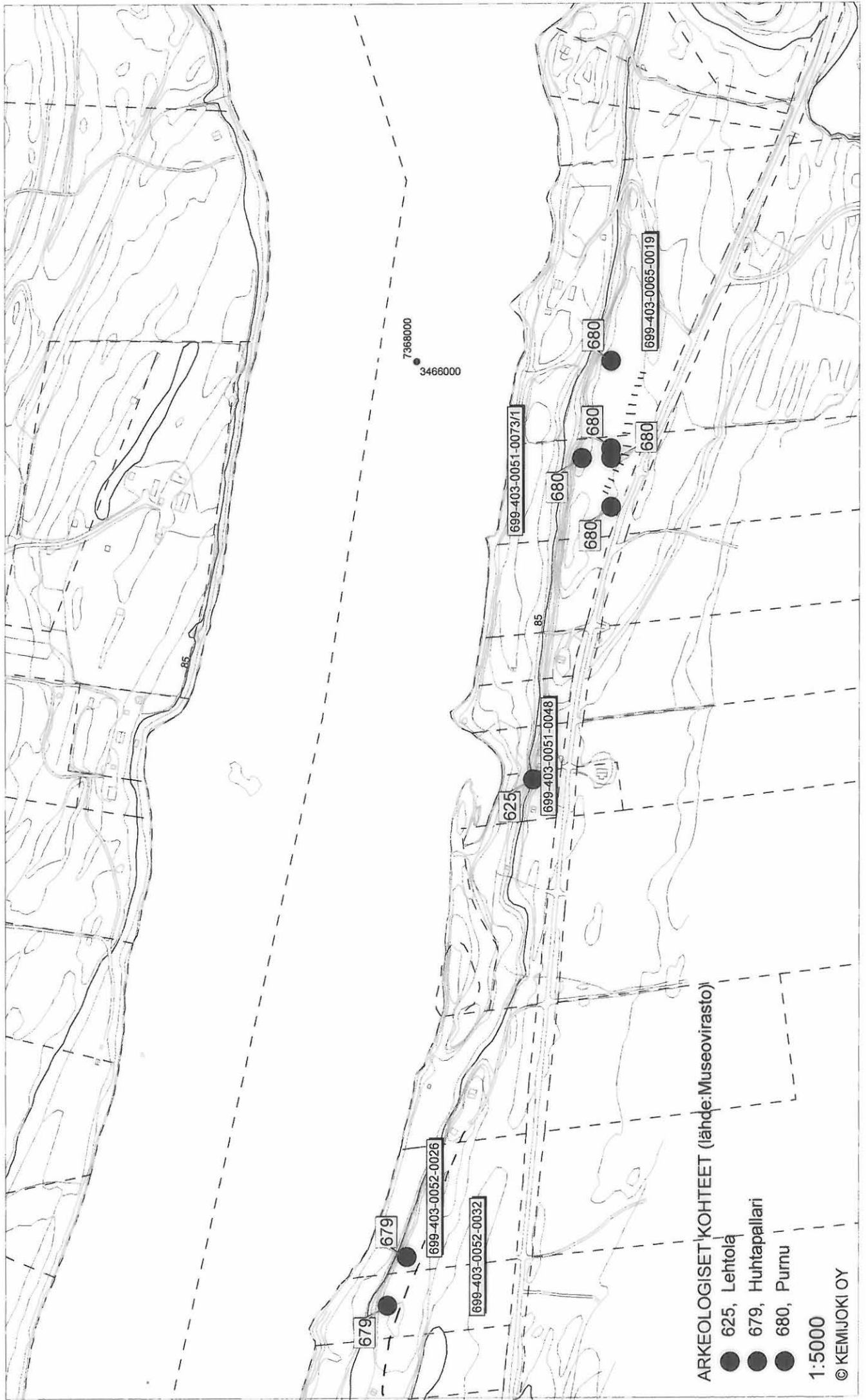
ARKEOLOGISET KOHTEET (lähde: Museovirasto)

- 11, Alakörkkö
- 101, Kumpukörkkö
- 102, Kumpukörkkö
- 103, Suvanto

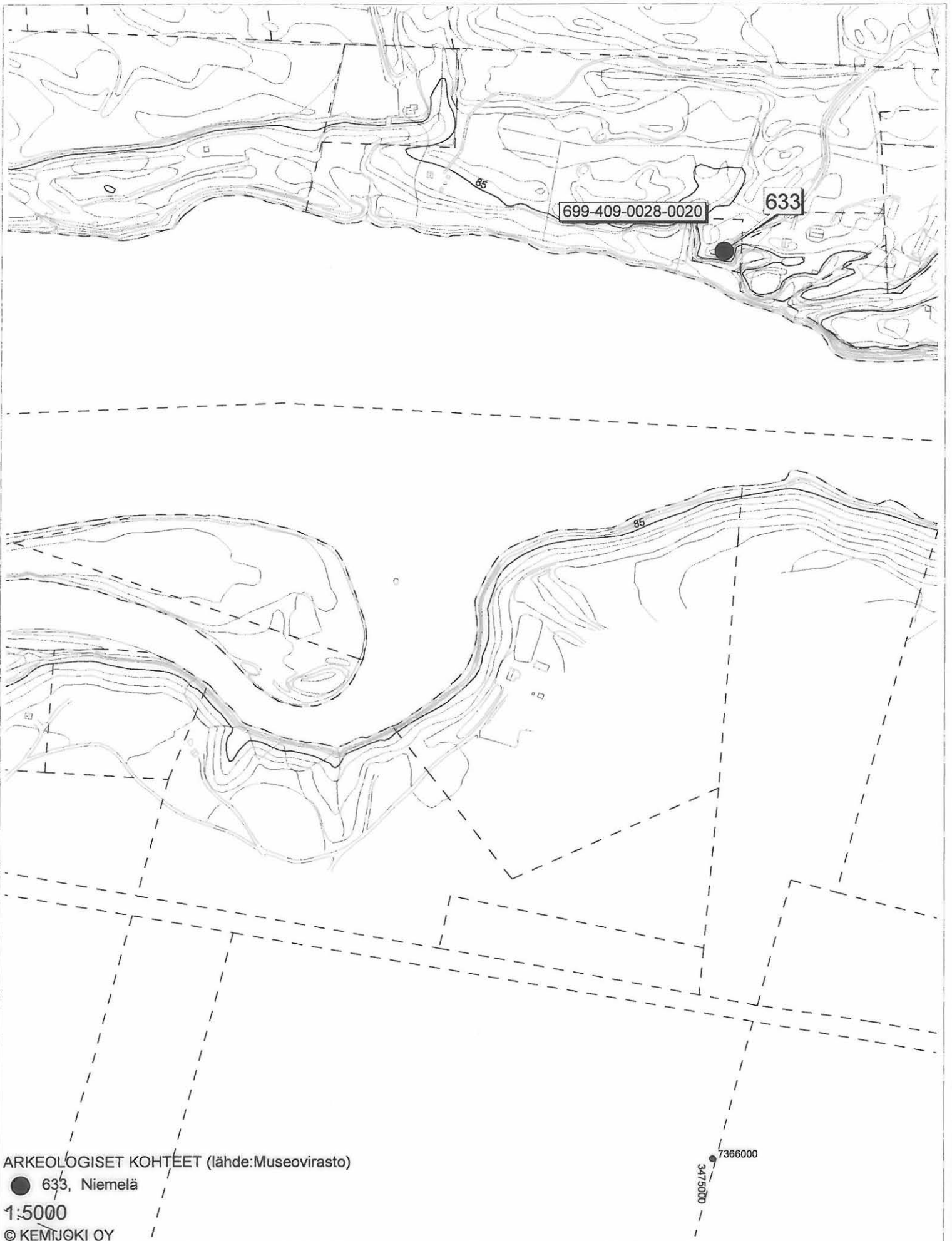
1:5000

© KEMIFOKI OY

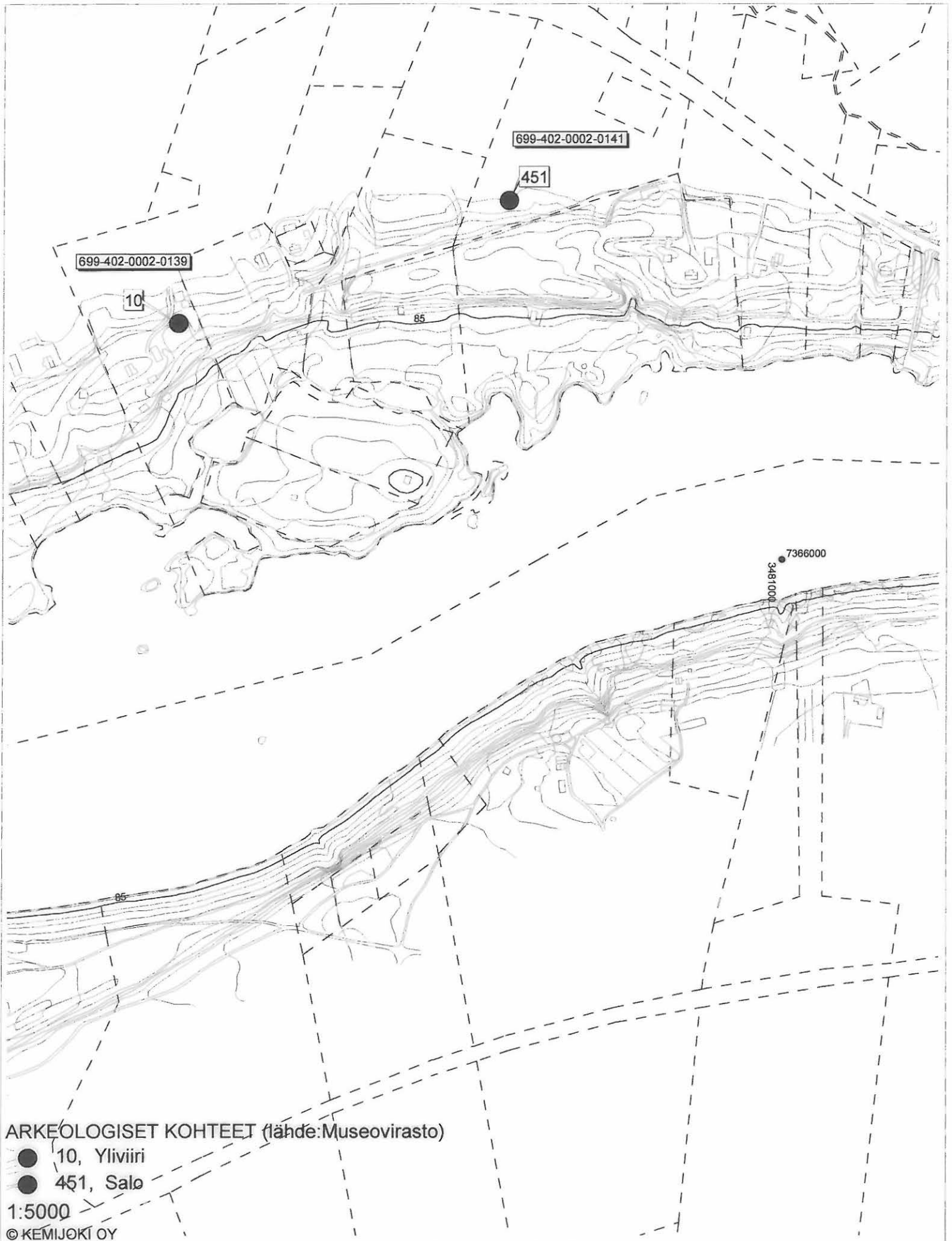

ARKEOLOGISËT KOHTEET (lähde: Museovirasto)

- 563, Viirinkylä 1
- 564, Viirinkylä 2
- 565, Viirinkylä 3

1:5000
© KEMIJOKI OY

ROI 679 Huhtapallari

Karttaluonnos 1:200

T Tupasija: $x = 7368\ 03$, $y = 3465\ 03$, $z = 88$

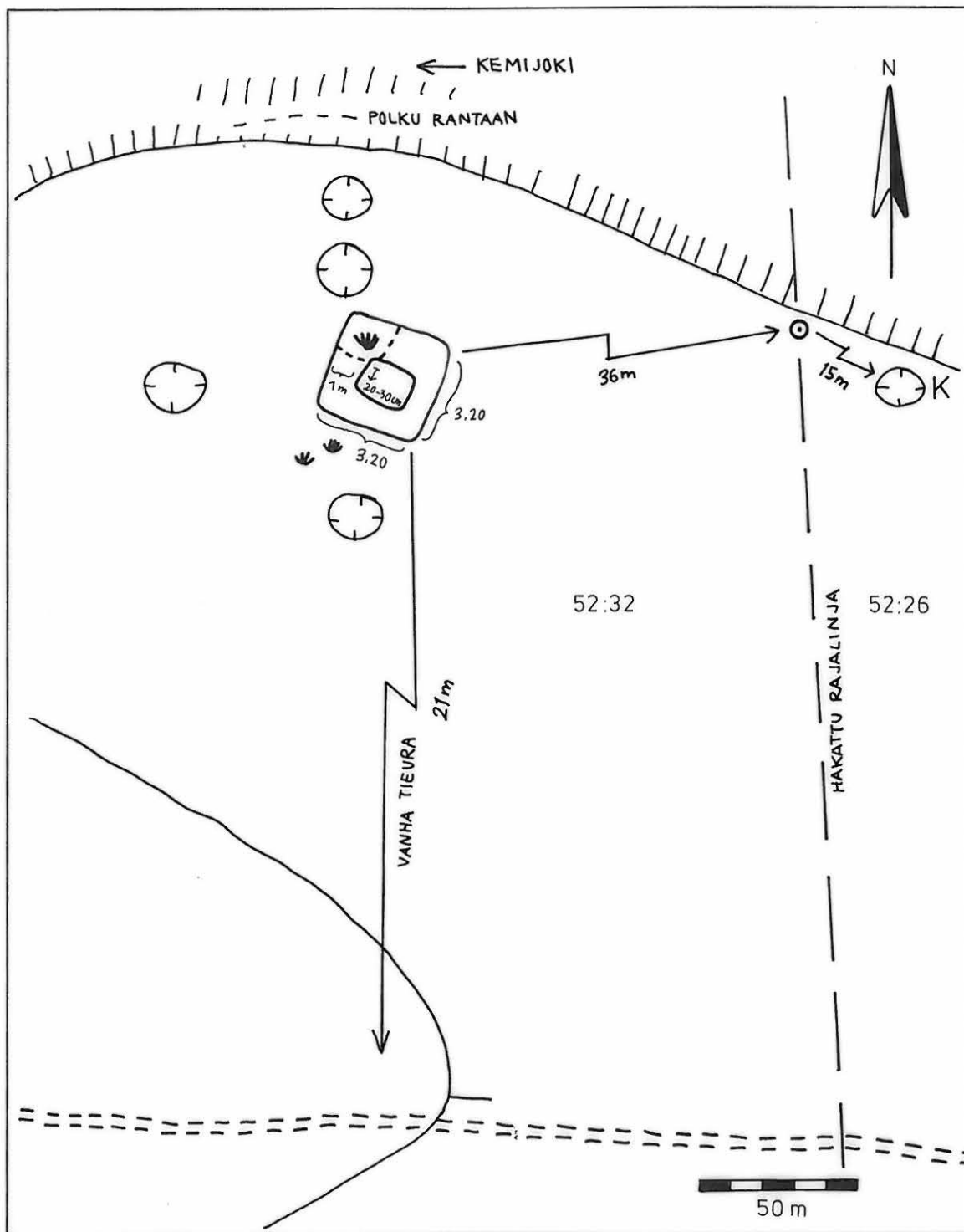
K Kuoppa: $x = 7368\ 01$, $y = 3465\ 08$, $z = 88$

⊙ pienempi kuoppa, $1.5 \times 1.5 \times 0.5\ m$

⊙ rajapyykki

☞ kataja

⋯ kiveys

111149 ROI 10 Yliviiri. Löytöpaikka vasemmalla sähkölinjan ja tietä kävelevän emäntä Helli Mustolan kohdalla. Länneestä.

111136 ROI 11 Alakörkkö. Oletettu löytöpaikka ja Alakörkön vanhan päärakennuksen kohta alhaalla metsäsaarekkeen nurkassa. Koillisesta.

111138 ROI 61 Ollonen. Asuinpaikkaa pellossa. Länsilounaasta.

111134 ROI 101 Kumpukörkkö. Mahdollisten verkonjäännösten löytöpaikka vasemmalla metsikössä. Taustalla Karvon tila. Lounaasta.

111135 ROI 103 Suvanto. Mahdollinen kodanpohjapainanne. Lännestä.

111145 ROI 317 Viirinkylä. Löytöpaikka mökin takana olevan saunan kohdalla. Vasemmalla entinen osuuskauppa. Luoteesta.

111146 ROI 343 Lehtomäki. Asuinpaikka harjanteen laella. Lehtomäen tila oikealla. Etelälounaasta.

111151 ROI 418 Ylikörkkö. Väinö Ylikörkön osoittama asuinpaikan alue. Taustalla Ylitalon rakennukset. Itäkaakosta.

111148 ROI 451 Salo. Löytöpaikka Maire ja Viljo (löytäjän) Salon osoittamalla kohdalla. Etelälounaasta.

111137 ROI 476 Lapinsaari. Etualalla oletettu löytöpaikka, taustalla varsinainen Lapinsaari. Pohjoiskoillisesta.

111144 ROI 563 Viirinkylä 1, löytöpaikka pellon kulmassa ja ROI 564 Viirinkylä 2, löytöpaikka takana metsässä. Idästä.

111143 ROI 565 Viirinkylä 3. Asuinpaikka vesaiikon keskellä. Itäkoillisesta.

111147 ROI 614 Vuopala. Löytöpaikka pellossa kuvan oikeassa reunassa, rakennuksen nurkalta 20 m kaakkoon. Lounaasta.

111139 ROI 625 Lehtola. Tupasijan jäännökset mökin alla Hannu Kotivuoren osoittamalla kohdalla. Kaakosta.

111142 ROI 633 Niemelä. Mökki ja perunapello töyräällä. Pohjoisesta.

111141 ROI 679 Huhtapallari. Tupasija. Hannu Kotivuori liesikiveyksen takana. Etelästä.

111140 ROI 679 Huhtapallari. Kuoppa törmän reunassa tupasijasta itäkaakkoon. Etelästä.

111150 ROI 680 Purnu. Kuoppa 2 törmän reunassa. Lännestä.